

Gerard Kramer

Moedeloos worden: verwijtbaar of niet?

WoordStudie

-

Is het u wel eens opgevallen dat in alle plaatsen in het Nieuwe Testament waar sprake is van ‘moedeloos worden’, er steeds een *ontkenning* aan voorafgaat? Het gaat dus steeds over ‘niet moedeloos zijn’. Je zou daaruit kunnen afleiden dat moedeloosheid iets is dat er bij ons als gelovigen niet moet zijn. Is moedeloosheid dan verwijtbaar? Moeten we het onszelf aanrekenen als we moedeloos zijn? Het wordt er niet simpeler op als ik u vertel dat in het werkwoord dat het vaakst voor ‘moedeloos zijn’ wordt gebruikt, Gr. *enkakeoo*, het woord *kakos* zit, en dat betekent ‘slecht’!

Enkakeoo

Ik ben gaan grasduinen in een tweetal degelijke Grieks-Engelse woordenboeken. In beide zocht ik eerst Gr. *enkakeoo* op, het werkwoord dat in het Nieuwe Testament vijf keer voorkomt. Als betekenissen kwam ik tegen: ‘zich onzorgvuldig gedragen in iets’, ‘iets verwijtbaar nalaten’; zijn motivatie verliezen om een wenselijk patroon, wenselijk gedrag of wenselijke activiteit vol te houden, vandaar ‘zijn enthousiasme verliezen’, ‘ontmoedigd raken’, ‘bang worden’.

We gaan nu de plaatsen langs waar dit werkwoord voorkomt:

- Lukas 18:1 ‘... dat zij altijd moesten bidden en niet moedeloos worden’. Hieruit kun je afleiden dat bidden een probaat middel is tegen moedeloosheid.
- 2 Korinthiërs 4:1 ‘Daarom, nu wij deze bediening hebben, naardat ons barmhartigheid bewezen is, worden wij niet moedeloos’. Hieruit kun je afleiden dat het bewuste besef van ontvangen barmhartigheid – dankbaarheid dus – moedeloosheid kan voorkomen.
- Galaten 6:9 ‘Maar laten wij niet moedeloos worden in goeddoen; want te gelegener tijd zullen wij oogsten, als wij niet verslappen’. Hier maakt Paulus zelfs een woordspeling, door ‘moedeloos worden’ (waarin, zoals we zagen, het woordje ‘slecht’ zit!) te contrasteren met ‘goeddoen’. Ook geeft hij aan dat ‘niet moedeloos zijn’ neerkomt op het bewuste wilsbesluit niet te verslappen.
- Efeziërs 3:13 ‘Daarom vraag ik [u] niet moedeloos te worden door mijn verdrukkingen voor u, die uw heerlijkheid zijn’. In deze plaats zit de sleutel in het woordje *daarom*. Waarover schrijft Paulus in het voorafgaande? Hij beschrijft daar het eeuwig voornemen, dat God heeft opgevat in Christus Jezus onze Heer, in Wie wij de vrijmoedigheid en de toegang met vertrouwen hebben door het geloof in Hem. Wie zich ervan bewust is die vertrouwelijke omgang met Hem te mogen hebben, heeft geen reden om moedeloos te worden!
- 2 Thessalonicenzen 3:13 ‘Maar u, broeders, moet niet moedeloos worden in goeddoen’: zie bij Galaten 6:9. De gelovigen in Thessalonika kregen te maken met medegelovigen die weigerden voor hun boterham te werken. Dat demotiverende gedrag is geen voorbeeld van ‘goeddoen’, stelt Paulus, en dat laatste moest juist wel nagestreefd worden.

Athumeoo

Een woord dat ongeveer hetzelfde lijkt te betekenen, is Gr. *athumeoo*. Bij mijn lexicale zoektocht kwam ik op de betekenissen ‘ontmoedigd zijn’, ‘moedeloos zijn’, ‘erg bang zijn’, ‘ontmoedigd raken en daardoor zijn motivatie verliezen’.

Dit werkwoord komt slechts eenmaal in het Nieuwe Testament voor:

- Kolossenzen 3:21 ‘Vaders, irriteert uw kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden’.

Degenen die hier het risico lopen moedeloos te worden, zijn de kinderen; zij zijn het onderwerp van de handeling ‘moedeloos worden’. Maar het is duidelijk dat

deze kinderen niets te verwijten valt als ze moedeloos worden, maar wel hun vaders! Dit vers is een aansporing aan het adres van de vaders om hun kinderen niet te irriteren (met onnodig gemopper, negatieve kritiek, onmogelijke eisen e.d.), en zo, wat hun vaderlijke verantwoordelijkheid betreft, moedeloosheid bij hun kinderen te voorkomen.

Hiertegenover staat het woord *euthumeo*, ‘goede moed houden’, in

- Handelingen 27:22 ‘En nu dring ik er bij u op aan goede moed te houden’, en in vers 25, ‘Houd daarom goede moed, mannen’.
- Jakobus 5:13 ‘Is iemand welgemoed? Laat hij lofzingen’.

Niet moedeloos zijn, maar welgemoed. Hebben we daar niet heel veel reden toe? Dan mogen we ook een loflied zingen.

